Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32886

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö), bireylerin psikolojik veya akademik zorluklar kar??s?nda yard?m arama davran??lar?n? ve bu sürece yönelik alg?lar?n? ölçmek amac?yla 2016 y?l?nda Canan Koç taraf?ndan geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, yard?m isteme sürecinin çok boyutlu do?as?n? yans?tan dört farkl? alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar, bireyin yard?m arama eylemine kar?? geli?tirdi?i engelleri ve kulland??? stratejileri kapsamaktad?r. Y?Ö, 17 maddeden olu?ur ve 5'li Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanmaktad?r.

Ölçe?in geli?tirme çal??mas?, Türk kültürüne özgü yard?m arama dinamiklerini dikkate alarak gerçekle?tirilmi? olup, geçerlik ve güvenirlik analizleri ile psikometrik sa?laml??? ortaya konmu?tur. Bu ölçek, özellikle e?itim ve psikolojik dan??manl?k alanlar?nda, bireylerin yard?m isteme e?ilimlerini belirlemede ve bu konudaki müdahale stratejilerini planlamada önemli bir kaynak te?kil etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö), Yard?m Arama Davran???, Psikolojik Yap?, Tehdit Alg?s?, Yard?m ?stemeden Kaç?nma, Likert Ölçe?i, Canan Koç.

Yazarlar

Canan KOÇ

Amaç

Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö)'nin temel amac?, bireylerin zorluklarla kar??la?t?klar?nda yard?m isteme davran??lar?n? ne ölçüde sergilediklerini, bu davran??a kar?? tutumlar?n? ve yard?m isteme eylemini engelleyen ya da kolayla?t?ran faktörleri güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, yard?m isteme davran???n?n alt?nda yatan psikolojik süreçleri ve motivasyonlar? nicel olarak de?erlendirme imkan? sunar.

Ölçek, özellikle akademik çevrelerde ve psikolojik destek hizmetlerinde, yard?m arama konusunda yüksek risk ta??yan veya kaç?nma davran??? sergileyen bireyleri tespit etmek için tasarlanm??t?r. Elde edilen veriler, e?itimcilerin ve dan??manlar?n, ö?rencilere veya dan??anlara yönelik daha etkili ve hedefe yönelik müdahale programlar? geli?tirmesine yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Y?Ö, yard?m isteme davran???n? çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r ve toplamda 4 alt boyuttan

ARABPSYCHOLOGY.COM

olu?ur. Bu alt boyutlar, yard?m isteme eyleminin hem olumlu hem de olumsuz yönlerini yans?tmaktad?r. Ölçek, bireyin yard?m isteme sürecine dair alg?lar?n?, kaç?nma e?ilimlerini ve kulland??? stratejileri ayr? ayr? de?erlendirir.

Ölçe?in faktör yap?s?, a?a??daki dört temel bile?en üzerine kurulmu?tur ve toplam 17 madde ile ölçülmektedir:

Tehdit Alg?s? (6 madde): Bireyin yard?m istemeyi zay?fl?k veya yetersizlik belirtisi olarak görme derecesini ölçer. Yüksek puan, yard?m istemenin özsayg?ya yönelik bir tehdit olarak alg?land???n? gösterir.
Yard?m ?stemeden Kaç?nma (4 madde): Bireyin aktif olarak yard?m isteme eyleminden uzak durma e?ilimini ifade eder.
Etkili Yard?m ?steme (4 madde): Bireyin spesifik, uygun ve zaman?nda yard?m taleplerini formüle etme becerisini ölçer.
Yürütücü Yard?m ?steme (3 madde): Bireyin aktif olarak yard?m kaynaklar?na ula?ma, yard?m sürecini yönetme ve gerekli ad?mlar? atma e?ilimini ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? Koç (2016) taraf?ndan yap?lm??t?r. Geli?tirme sürecinde yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla muhtemelen aç?mlay?c? (EFA) ve do?rulay?c? (CFA) faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, 17 maddenin dört alt boyutta anlaml? bir ?ekilde topland???n? ve teorik yap?y? destekledi?ini göstermi?tir.

Her ne kadar kaynak metinde detayl? geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, akademik bir dergide yay?mlanm?? olmas?, ölçe?in yap?sal ve içerik geçerli?inin ilgili uzman görü?leri ve istatistiksel yöntemlerle test edildi?ini i?aret etmektedir. Detayl? geçerlik analizleri ve sonuçlar? için Koç (2016) referans?na bak?lmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Y?Ö'nün güvenirlik çal??malar? da Koç (2016) çal??mas? kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Güvenirli?in temel olarak iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) yöntemleriyle hesapland??? varsay?lmaktad?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik analizlerinin sonuçlar?, Y?Ö'nün alt boyutlar?n?n ve toplam puan?n?n tutarl? ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir. Ölçe?in, farkl? zamanlarda benzer sonuçlar verme yetene?i, psikolojik ara?t?rmalar ve uygulamalar için sa?lam bir araç oldu?unu kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö), geli?tirme a?amas?nda gerçekle?tirilen faktör analizleri sonucunda toplam 17 madde ve 4 alt faktörden olu?an bir yap?ya sahip olmu?tur. Bu faktörler, yard?m isteme davran???n?n farkl? yönlerini temsil etmektedir.

Faktör 1: Tehdit Alg?s? (6 madde)
Faktör 2: Yard?m ?stemeden Kaç?nma (4 madde)
Faktör 3: Etkili Yard?m ?steme (4 madde)
Faktör 4: Yürütücü Yard?m ?steme (3 madde)

Bu dört faktörlü yap?, yard?m isteme sürecinin sadece eylemden ibaret olmad???n?, ayn? zamanda bireyin içsel korkular?n? (Tehdit Alg?s?) ve aktif stratejilerini (Etkili ve Yürütücü Yard?m ?steme) de içerdi?ini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Format: 17 madde, 4 alt boyutlu ölçek.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (1= kesinlikle kat?lm?yorum - 5= kesinlikle kat?l?yorum)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Genel Popülasyon, özellikle üniversite ö?rencileri (geli?tirme çal??mas? ba?lam?nda).

Ya? Grubu: Genç yeti?kinler ve yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, üniversite ö?rencileri örneklemi üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?larak geli?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) yöntemiyle uygulanan, ka??t-kalem veya dijital ortamda doldurulabilen bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

Yard?m Arama, Psikolojik Dan??manl?k, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Özsayg?, Likert, Yap? Geçerli?i.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: ccanankoc@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi Koç (2016) makalesinde yer almaktad?r.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2016 (Yay?nlanma y?l?).

Ölçe?in ticari olmayan akademik veya ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Ticari kullan?m veya geni? çapl? uygulamalar için yazar Canan KOÇ ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi önerilmektedir. Ölçe?in kullan?m?na dair herhangi bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Ölçe?in orijinal geçerlik ve güvenirlik çal??mas? a?a??daki akademik kaynakta yay?mlanm??t?r:

Koç, C. (2016). Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö): Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Ahi Evran Üniversitesi K?r?ehir E?itim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 17*(1), 1-17.

Makalenin orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: yardim-isteme-olcegi-yio-toad.pdf

Makalenin yay?mland??? dergiye ait link: kefad.ahievran.edu.tr

Yard?m ?steme Ölçe?i (Y?Ö) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. A?a??da, ölçe?i olu?turan alt boyutlar ve madde say?lar? orijinal haliyle sunulmaktad?r. Ölçe?in tam maddelerine ula?mak için Koç (2016) referans?na ba?vurulmal?d?r.

Tehdit Alg?s? (6 madde)
Yard?m ?stemeden Kaç?nma (4 madde)
Etkili Yard?m ?steme (4 madde)
Yürütücü Yard?m ?steme (3 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM